

GÜRCÜ KIZI YAHUT İNTİKAM (1888)

Ahmet Mithat Efendi (1844-1912)

KİŞİLER

Monsieur Gilliom Sanc Romanda anlatıcı kişi olarak yer alan Gilliom Sanc, bir kumpanyada çalışmaktadır. Antropoloji ve etnografya ile ilgilenen Gilliom, görevi gereği Kafkaslara doğru bir seyahate çıkar. Yolculuğu esnasında duyduğu bir hikâyenin ayrıntılarını ve sonunu öğrenmek isteyen meraklı bir kişiliğe sahiptir. Hikâyenin bilinmeyenlerini öğrendiğinde, söz verdiği üzere dostlarının yanına dönerek öğrendiklerini onlarla da paylaşır. Hiç tanınmadığı bir ülkede meraklı bir şekilde gezinen Gilliom, insanlara sorular sorarken gayet saygılı ve nazik davranır. Bu esnada sorumluluk sahibi bir müfettiş olarak görevini yerine getirmeyi ihmal etmez.

Prens Danyal Hristiyan bir Gürcü prensi olan Danyal Bey, 35-37 yaşlarında, uzun boylu ve iri yarı bir adamdır. Prens Gadilla'nın oğlu Danyal, gençliğinde babasına verdiği bir söz nedeniyle ölene kadar Tigran'ı sopaya çekmek zorundadır. Merhametli bir adam olan Danyal, Tigran'ın yaşlanması ve hastalanması sonucu bu sopaları vurmamak istemez fakat babasına verdiği sözü bozmayacak kadar da dürüst bir adamdır. Bu sebeple sopalarını çok hafif bir şekilde vurmaya devam eder. Herkes tarafından çok saygı gören otoriter ve mert bir adamdır. Özellikle misafirperverliği ile nam salmış olan Prens Danyal, Gilliom'u en güzel şekilde ağırlar ve onun için bir eğlence dahi düzenletir. Veda zamanı geldiğinde ise misafirin güvenliğini sağlamak amacıyla birkaç adamını görevlendirecek kadar düşünceli biridir.

Prens Çiçiyano Uzun boylu, endamlı bir adam olan Prens Çiçiyano Gürcistan çar vekilidir. İktidara olan düşkünlüğü nedeniyle akrabası Prenses Meryem'e tuzak kurarak onu sürgün ettirmeye çalışır. Yetkilerini kötüye kullanmaya çekinmeyen Çiçiyano, Meryem'in sürgün edilmesi sırasında onunla daha önce musibeti bulunan General Lazaraf'ı görevlendirecek kadar hırslı bir adamdır. İktidarını sürdürmek adına Siranuş ile evlenmeye karar veren Çiçiyano, nişanlısının Hüseyinkulu Han tarafından kaçırılması üzerine Bakü valisine harp ilan eder. Asıl amacı Rus hükümetini gözüne girebilmek olan Çiçiyano, yaptığı kötülüklerin cezasını Prenses Heleni'nin hançeriyle öldürülerek öder.

Prens Gadilla Peşav nahiyesinin prensi olan Gadilla, oldukça iri ve heybetli bir adamdır. Prenses Meryem'e karşı olan sadakati nedeniyle onu kurtarmaya giderken haince bir tuzağın içine düşer ve tutuklanır. Halk tarafından çok sevilen ve saygı gören Prens Gadilla, Rus hükümeti tarafından serbest bırakıldığında ilk iş olarak intikamını almaya koyulur. Kendisine tokat atan Tigran'ı yakalar ve sopa cezasına çarptırır. Gururundan ve kararlarından vazgeçmeyen Prens Gadilla ölüm döşeginde iken oğlu Danyal'a bu sopa cezasını devam ettirmesi için vasiyette dahi bulunur. Hakikatin er geç açığa çıkacağına ve ilahi adaletin daima yerini bulacağına güvenen inançlı bir adamdır.

Kalatosof Kral Georgiy'in en sadık adamı gibi görünen Kalatosof, kralın ölümünün ardından Prenses Meryem'in yanında yer alır. Prens Çiçiyano'ya casusluk yapmasının arkasında çıkarıcı ve paragöz oluşu yer almaktadır. Yıllardır ekmeğini yediği Prenses Meryem'e ihanet edecek kadar hain ve ikiyüzlü biri olan Kalatosof, Meryem'in sürgün edilmesine neden olur. Rus hükümeti tarafından Çiçiyano ile çalışmasının yasaklanması ile birlikte büyük bir sefaletle düşer. Çalışmayı sevmeyen, kibirli Kalatosof zengin bir Rus kadınına kendisini prens olarak tanıtır ve onu evliliğe ikna eder. Eşinin ölümünün ardından ondan kalan mirası da büyük bir savurganlıkla tüketir. Oğluna sahip çıkmayacak kadar sorumsuz bir adam olan Kalatosof yaptığı kötülüklerin ve söylediği yalanların cezasını yarı olarak öder.

Prenses Meryem Çiçiyano Gürcistan'ın eski çarının karısı olan Meryem, sadık sandığı adamı Kalatosof ve akrabası Çiçiyano tarafından ihanete uğraması üzerine hakkında sürgün kararı çıkar. Bunun için evine gelen ve kendisinin yatak odasına giren hatta gaddarca bir muamele ile ayağından tutarak sürüklemeye çalışan General Lazaraf'ı hançerleyerek öldürecek kadar gözü kara ve namuslu bir kadındır. Yedi çocuğu ile birlikte Kazan'a yerleşmeye karar veren Meryem, içine kapanık ve kendisini ibadete verir. İnançlı ve intikamcı bir karaktere sahip olan Meryem, çocuklarını da intikam bilinci ile yetiştirir. En büyük kızı Prenses Heleni'nin intikam almak için evden ayrılmasıyla kızından haber alamaz ve kederinden vefat eder.

Prenses Heleni Çiçiyano Yegane amacı annesi Meryem'in intikamını almak olan Prenses Heleni 15-16 yaşlarında beyaz çehreli, badem gözlü, kumral saçlı, güzel bir kızdır. İntikam almak uğruna genç yaşta evden ayrılacak kadar cesurdur. Çıktığı bu yolculukta Hüseyinkulu Han tarafından esir alınır.

Kısa zamanda hanın dikkatini çekebilecek kadar zeki ve terbiyeli olan Heleni, Hüseyinkulu Han'ı kendisine âşık eder. Eserin sonunda Prens Çiçyanof'u hançerleyerek intikamını alır ve huzura erer.

Tigran Moskof bir Ermeni papazın terbiyesinde büyümüş olan Tigran, 90 yaşlarında ihtiyar bir Gürcü Ermenisidir. Gençliğinde Prens Çiçyanof'un tercümanlığını yapan Tigran, Rus askerlerine özenmektedir. Prens Gadilla'nın tutuklu olduğu bir gün ona tokat atma cesaretinde bulunur ve bunun cezasını hayatı boyunca sopa yemekle öder.

Hüseyinkulu Han Bakü valisi Hüseyinkulu Han, Rusya'ya karşı duran cesur ve heybetli bir beydir. Ali Han ile birlikte Prens Çiçyanof'a karşı duran oldukça akıllı ve ileri görüşlü bir adamdır. Çiçyanof ile giriştiği harpte kaybedecek konumda iken bile ümidini kaybetmeyen inançlı biridir. Neticede amacına ulaşır ve aklını kullanarak Çiçyanof'u Heleni'nin ellerine teslim eder.

Ali Han Rusya'ya tabii gibi görünen Ali Han, işin aslında Hüseyinkulu Han ile işbirliği yapmaktadır. Meraklı, zeki, şüpheli ve mert biridir.

General Lazaraf Prens Meryem ile geçmişte bir husumeti bulunan kindar bir adamdır. Prens Meryem'in yatak odasına girmesi ve onu ayağından tutarak sürüklemeye çalışması üzerine hançerlenerek ölür.

Matmazel Siranuş Hayikof Zengin bir ailenin kızı olan Matmazel Siranuş, Prens Çiçyanof'un nişanlısıdır. Rus, Alman, Fransız ve Ermeni dillerini bilir. Müzik ve resim sanatları ile ilgilenir. Muallimesi, Heleni'nin Hüseyinkulu Han tarafından daha üstün görülmesi nedeniyle onu kıskanır.

Kral Georgiy Eski Gürcistan kralıdır.

Baba Kohen İhtiyar, Alman bir çiftçidir.

İlyas Prens Çiçyanof'un kilerci yamağı olarak çalışan fakat gerçekte casus olan İlyas, Tevşini asıllı sadık bir adamdır. Tigran'ın yakalanmasını sağlar.

Yosof Hayikof ailesini Prens Çiçyanof'un yanına götürmekle yükümlü binbaşısıdır.

Prens Danyal Prens Danyal'ın ağırbaşı, güzel ve terbiyeli kızıdır.

Hayikof Zengin bir Kırım Ermenisidir.

Kalatosofzade Kalatosof'un tembel oğludur.

Mihran Boran Gilliom Sanc'ın tercümanıdır. Ermeni asıllıdır.

Karl Perestic Gilliom Sanc'ın tercümanıdır.

ÖYKÜ

Methal. İstanbul'un seyyahlar için önemli bir bölge oluşunu dile getiren yazar, bu bölümde Hamburg'lu bir seyyah ile olan sohbetini anlatır. Yazarın Arnavutlar Solyotlar adlı romanına beğenisini dile getiren seyyah, ticaretle ilgilenerek tüm dünyayı gezen Monsieur Gilliom Sanc'tır. Gilliom, Gürcistan'da geçen bir olayı neden bu zamana kadar hiç hikâye etmediği konusunda yazara sitem eder ve bir hikâye anlatmaya başlar. Tarihi bir olayı anlatan Gilliom, orada onu dinleyen herkesin dikkatini çeker. Yazar bu hikâyeyi muhakkak kaleme alacağına değinir.

Kitâb-ı Evvel

Danışık Dövüş. 1864 senesinde meydana gelen Amerika ve Avrupa arasında ki ticaret rekabetine değinen anlatıcı Gilliom, Bakü petroleri ve Kafkas dağlarında ki madenler hakkında bir rapor hazırlamak üzerine çalıştığı şirket tarafından Bakü'ye gönderilir. Yola koyulan Gilliom, Gürcülerin Rusya'ya karşı olan direnişi, bölgenin tarihi ve coğrafyası hakkında bilgiler edinir. Peşav ve Tevşini Gürcülerine dair duyduklarından çok etkilenen Gilliom, tercümanı Mihran Boran'ın teklifi üzerine birkaç geceyi onlarda misafir olarak geçirmeye karar verir. Çok zorlu dar geçitlerden geçerek Peşav nahiyesine varan ikili, misafirperverliği ile bilinen Prens Danyal'a konuk olup geceyi orada geçirirler. Sabah olduğunda ise duydukları feryat nedeniyle korku içerisinde uyanıp sesin geldiği yere giderler. Prens Danyal'ın yaşlı bir adama hafifçe indirdiği sopaları gören ve ihtiyarın neden bu kadar acı çektiğine anlam veremeyen ikili duruma oldukça şaşırırlar. Gilliom, Prens ile yapacakları Peşav nahiyesi gezisi sırasında bir fırsatını bulup durumu sual etmeyi düşünür. Yola çıkılacağı sırada işkence

gören ihtiyarın, prensle saygıyla selam etmesi ve prensin de aynı nezaket ile selamı karşılmasına epey şaşırır Gilliom'un merakı iyice artar. Nihayetinde yola koyulurlar ve Gilliom, prensin emri üzerine sergilenen cenk oyununu izleyip Gürcülerin ata binme konusunda ki yeteneklerine tanık olur. Uygun bir zaman bulduğunda ise ihtiyar adam hakkında ki merakını ortaya koyar ve işin aslını öğrenmek istediğini belirtir. Prens Danyal daha kendisi doğmadan önce dahi bu adamın cezalı olduğunu belirtir. Küçükliğünde Tigran'a çok acıyarak babası Prens Gadilla'dan defalarca bu cezaya bir son vermesini rica eden Danyal, daima sert bir şekilde ret cevabı almıştır. Ancak Prens Gadilla ölüm döşğinde iken neden her gün Tigran'a dayak cezası verdiğini oğluna anlatmaya karar verir ve bu cezayı yaşadığı müddetçe sürdürmesini vasiyet eder. Tigran'ın babasına attığı bir tokat nedeniyle böyle cezalandırıldığını öğrenen Danyal, tokadın nedenini ise Tigran'dan öğrenmek durumunda kalır. Karşılığında ise ona merhamet edeceğini belirtir. Neticede babasına oldukça hak verir ve yıllarca vasiyeti yerine getirir. Tigran'ın hastalanması sonucu ise merhametli davranarak sopalarını hafifçe indirmeye karar verir. Bu hikâye anlatılırken Peşav nahiyesine varılır ve akşam için düzenlenen bir eğlenceye katılırlar. Gürcü kadınlarının güzelliğine ve rakslarına hayran kalan Gilliom özellikle prensesi görünce adeta vurulmuşa döner.

Kitâb-ı Sani

Meryem Çiçiyano. Rusya ile Gürcistan arasında ki bazı tarihi olaylara ve Rusya'nın sağlamış olduğu üstünlüğe değinen Tigran, Prens Gadilla'ya tokat atma cüretinde bulunmasının hikâyesini dile getirir. On altı on yedi yaşlarında tercümanlık yaparak geçimini sağlayan Tigran Rus askerlerine özenmekte hatta kılıç bile takmaktadır. Vaktiyle Prens Çiçiyano, Rusların gözüne girebilmek adına Prenses Meryem'i sürgün ettirme derdine düşmüştür. Bu esnada Çiçiyano'ya casusluk eden Kalatosof, ona işe yarar bilgiler verebilmek adına, Prenses Meryem'e durumu anlatır ve Gadilla'dan yardım istemesi aklını verir. Kalatosof'un asıl amacı Çiçiyano'nun gözüne girebilmek için Meryem ve Gadilla'yı kaçırmak için yakalamaktır. Kaçış planının tamamını öğrenen Çiçiyano, Gadilla'ya tuzak kurar ve tutuklanmasını sağlar. Gadilla'nın savunmasız halini fırsat bilen Tigran ise gençliğin verdiği bir hırs ile ona tokat atar. Gadilla'yı iç kaleye mahpus ettiren Çiçiyano, Meryem'in de Ejderhan'a sürgün edilebilmesi için General Lazaraf'ı görevlendirir. Vaktinde Prenses Meryem'e karşı hadsiz davranışı sonucu ondan yumruk yiyen ve dişleri dökülen Lazaraf, intikam alma vaktinin geldiğini düşünerek görevini memnuniyetle kabul eder. Gece vakti Meryem'in evine baskın yapar ve yatak odasına dahi girmeye cesaret eder. Lazaraf'ın hırslı halini gören ve korkan Meryem, kocasının kaması ile onu bıçaklayarak öldürür. Ardından dışarıda bekleyen askerler tarafından yakalanır ve çocukları ile birlikte sürgüne edilir. Durumu kendi çıkarları doğrultusunda Petersburg'a bildiren Çiçiyano, Tigran ve Kalatosof uzun bir süre oradan haber gelmesini beklerler. Şehirde olup bitenleri Petersburg'a bildiren tahkik memurlarını hesaba katamayan Çiçiyano, beklediği cevabın yerine bir inceleme ekibi görünce oldukça şaşırır. Bu heyet ilk iş olarak Gadilla'nın serbest bırakılmasını sağlar ve ardından bir soruşturma yürütür. Çiçiyano'nun yolsuzluğu ve Kalatosof'un nankörlüğü heyet tarafından anlaşılır fakat suçun büyük bir kısmı Lazaraf'ın sanılarak olayın üzeri kapatılır. Tigran'ın attığı tokattan ise heyetin haberi olmaz ve bu nedenle bir cezaya çarptırılmaz. Bir zaman sonra Prens Çiçiyano Bakü'yü himaye altına alarak Rusların gözüne girebilme derdine düşer ve Tigran'a bir casusluk görevi verir. Ali Han'ın huzuruna çıkarak tercümanlık işi isteyen Tigran, bu adama sadakat yeminleri dahi eder lakin beklenmedik bir olay ile karşılaşır. Ali Han, Tigran'a bir mektup uzatarak tercüme etmesini ister. Mektupta Prens Gadilla'nın imzası vardır. Başına gelen olayları anlatan Gadilla, Tigran denen bir adamın Ali Han'ın huzuruna çıkacağını da bilmektedir ve bu adamın kendisine teslim edilmesini, cezasını kendisinin vermek istediğini belirtir. Mektubu çeviren Tigran adeta şok olur ve inkâr etmeye çalışsa da Çiçiyano'nun yamağı sandığı İlyas'ı perdenin arkasına saklanmış vaziyette görünce pes eder. Tigran, Gadilla'ya teslim edilir ve ömür boyu kırk sopa cezasına çarptırılır.

Kitâb-ı Sâlis

Kalatosof. Tigran'ın anlatmış olduğu hikâye, tercümanın uykusunun gelmesi üzerine yarım kalır. Ertesi gün ise Gilliom, kumpanyanın vermiş olduğu görevi ifa etmek için Tiflis'e doğru yola koyulmaya karar verir. Prens Danyal ile vedalaşırken oldukça duygulanan ve Avrupa'da göremeyeceği bu samimi tavırlardan çok etkilenen Gilliom, Danyal'a kendisinden bir hatıra dahi bırakır. Mihran Boran ile birlikte Tiflis'e varmalarının ardından bir kervansaray bularak orada konaklarlar. Tiflis'te kendisi gibi birçok Almanın ikamet ettiğini duyunca çok şaşırır ve bu bölgeleri gezmek isteyen Gilliom, kendisine yeni bir tercüman edinerek Alman köylerine doğru yola koyulur. Tercümanı Karl Perestic'in daha önce yanında çalıştığı Kohen adında bir çiftçiye konuk olurlar. Çiftlikçe Kalatosof adında birinin çalıştığını duyan Gilliom, merakına kapılır. Baba Kohen'e Gürcistan tarihinde bu ismi okuduğunu, çiftlikteki Kalatosof'un bu adamla akraba olup olmadığını sorar ve çiftlikteki bu tembel adamın, Meryem Çiçiyano'nun hayatını alt üst eden Kalatosof'un oğlu olduğunu öğrenir. Hikâyenin geri kalanını bu adamdan öğrenebileceğini düşünen Gilliom, Kalatosof'un başına nelerin geldiğini bir ücret karşılığında

anlatmasını rica eder. Meryem'in sürgün edilmesiyle geçimini sağlamak için hiçbir yol bulamayan Kalatosof, birkaç sene dilencilik yapar ve ardından zengin bir Rus kadınına prens olduğunu söyleyerek onu kandırır. Kalatosof'un yalancı bir adam olduğunu öğrenmekte geç kalan kadın, hamile olduğundan dolayı boşanmaktan vazgeçer ve çocuğun doğumunun ardından vefat eder. Kalatosof'un parmağının olduğu düşünülen bu ölümler birlikte Kalatosof'a karısından büyük bir miras kalır. Tüm parasını cariye ve köle alım satım işine yatıran Kalatosof, bu işi de batırınca hükümet tarafından üç ay hapis cezasına çarptırılır. Başına çeşitli musibetler gelen Kalatosof, suçlu olmadığı halde işkenceye bile maruz kalmıştır ve saçlarına aklar düşmüştür. Tüm bu yaşadıklarına rağmen uslanmaz ve yetimhane tarafından manastıra bırakılan oğlunun yanına giderek ondan medet umar. Kalatosof'un geçmişini duyan herkes ona yardım etmeyi, Kalatosof ise çalışarak bir yerlere gelmeyi reddeder. Gittiği hiçbir yerde aradığı refahı bulamayan Kalatosof en sonunda ateşperest bir topluluğun içine girer. Kendisine çok iyi davranılan bu yerde bir gün kaza sonucu elbisesi alev alır ve yanmaya başlar. Her yeri yanan Kalatosof'un yaraları tedavi edilmeye çalışılsa da bir işe yaramaz ve acılar içinde ki adam, ölmek için dua ederek hayata gözlerini yumar. Baba Kohen, bu hikâyenin içinde daha nice sırlar olduğunu, ateşperestlerin ise bu sırları gizlediğini belirterek misafirini yolcu eder. Gilliom gitmeden evvel, Kalatosof'un Nerimi denen bir bölgede yanmış olduğunu öğrenir ve oraya da uğramaya karar verir.

Kitâb-ı Râbi

Prenses Heleni. Bakü'ye doğru yola koyulan Gilliom, Şamahi kasabasına vardığında yerli halktan hikâyenin geri kalanı ile ilgili bilgiler edinmeye koyulur. Nihayetinde ateşperestlerin barındığı Nerimi bölgesine giderek onlara konuk olur ve hikâyenin geri kalanını öğrenir. Prenses Meryem, Ejderhan'a sürgün edilmesinin ardından Kazan'a yerleşerek kendini ibadete vermiştir. Hiç kimse ile görüşmeyen Meryem çocuklarını da yanından ayırmaz ve onlara kendisi talim verir. Bir gün Prenses Heleni'nin ortalarda olmaması dikkatini çeken ve bu ailenin güvenliğinden sorumlu olan şehrin valisi, Meryem'i ziyaret ederek durumu sorar. Kızın Gürcü bir prense kaçtığını öğrenince ise Rusya hükümetine vereceği cevabı düşünmeye başlar. Valinin evden ayrılması ile fenalaşan Meryem, söylediği yalanların ve kızına attığı iftiraların affı için dualar eder. İşin aslında Prenses Heleni, annesinin başına gelenler yüzünden Çiçyanof'tan intikam alma derdine düşer ve bunun için Prens Gadilla'ya başvurmaya karar vererek yola koyulur. Heleni'nin gidişinin ardından akli sürekli kızında olan Meryem'e bir gün bir mektup gelir. Heleni'nin Gadilla'nın yanına hiç ulaşamadığını öğrenen Meryem bir süre hasta yattıktan sonra kederinden vefat eder. Heleni ise Prens Çiçyanof ile evlenmek üzere olan bir kadına Gürcüce öğretme fırsatı bulup bunu değerlendirme gayretine düşmüştür. Gadilla'nın yanına hiç gitmeyerek Matmazel Siranuş Hayikof'un malikânesinde yaşamaya başlar. Kendisini Meryem ismi ile tanıtan Heleni'nin amacı, Çiçyanof'tan bizzat intikam alabilmektir. Düğün vakti gelip çatığında gemi ile Tiflis'e doğru yola çıkan Hayikof ailesi ve Heleni bir grup Türkmen tarafından esir alınırlar. Hüseyinkulu Han ile Ali Han'ın, Çiçyanof'un kötü planlarına karşılık kurdukları bir planın parçası olan bu Türkmenler gemiyi kaçırlar. Prens Çiçyanof gelin gemisinin bir türlü gelmemesi üzerine şüpheye düşerken, Ali Han olanlardan habersiz gibi bir tavırla Çiçyanof'u rahatlatmaya çalışır. Prens Çiçyanof en sonunda Derbent'ten ayrılıp Tiflis'e giderek gemiye ne olduğunu bizzat araştırmaya karar verir.

Kitâb-ı Hâmis

Hüseyinkulu Han. Gemideki esirleri Bakü kalesine getiren Türkmen eşkıyalar, Hüseyinkulu Han'ın talimatı üzerine gemiyi yakarak arkalarında hiçbir iz bırakmazlar. Siranuş, Heleni ve diğer kadınlar kalenin haremine, erkekler ise selamlığa götürülürler. Hareme giden Hüseyinkulu Han'ın dikkatini özellikle Heleni çeker. Zaman ilerledikçe de Hüseyinkulu Han, Siranuş'tan ne kadar memnun kalmazsa Heleni'den o denli memnun kalır. Muallimesinin daha fazla beğenilmesini gururuna yediremeyen Siranuş her fırsatta Heleni'ye imalarda bulunmaktadır. Bu duruma daha fazla dayanamayan ve intikam alabileceğine dair tüm umutlarını yitiren Heleni, gerçekte bir prenses olduğunu ve asıl amacının Çiçyanof'u öldürmek olduğunu Siranuş'a anlatır. Hayatta daha önemli bir gayesi bulunmayan genç kız, gerçekleri Hüseyinkulu Han'ında bilmesi gerektiğini düşünür. Han tarafından "Hanbeğendi" unvanına layık görülen Heleni, gönlünün ancak bu intikamı almasına yardım edecek adama ait olduğunu belirterek Hüseyinkulu Han'dan yardım ister. Çiçyanof'a meydan okumayı zaten aklına koymuş olan Hüseyinkulu, Heleni'nin isteğini geri çevirmez. Hüseyinkulu Han'ın bu cevabı üzerine sevincinden ayaklarına kapanmaya davranan Heleni, adamın kendisine bu sarayda bir cariye değil misafir olduğunu, bu şekilde ayaklarına kapanmasının doğru olmadığını söylemesi üzerine oldukça şaşırır. Bu mert ve düşünceli adama o andan itibaren âşık olur. Birkaç günün ardından Binbaşı Yosof, fırsatını bularak atların birine atlar ve kaleden uzaklaşır. Orada bulunan kimse bu adamın kaçacağını düşünemediğinden olsa olsa bir geziye çıkmıştır diyerek gitmesine müsaade ederler. Yosof'un firar ettiğini fark eden ise Hüseyinkulu Han olur fakat çok geç kalmıştır. Doğruca Çiçyanof'un yanına gidip olanları anlatan Yosof, Bakü'ye bir ordu gönderilmesine neden olur. General Sevalikin'in ordusu bir taraftan Prens Çiçyanof'un ordusu bir taraftan Bakü'yü ele geçirmeye çalışırlar.

Çetin bir mücadelenin ardından harbin kaybedileceğini anlayan Hüseyinkulu Han, en azından Heleni'nin dileğinin yerine gelmesi adına Çiçyanof'a bir haber gönderir. Şirvan vilayetini ve esirleri Çiçyanof'a vereceğini lakin bunun için kaleye kadar gelip gizlice bir anlaşma yapmaları gerektiğini, aksi halde esirlerin kellerini kale önüne atacağını ve her yeri dağıtıp yakarak sonuna kadar kaleyi muhafaza edeceğini belirtir. Rus hükümetinin gözüne girmek için bu başarıyı yeterli bulan Çiçyanof teklifi kabul eder ve kaleye gider. Bir tuzağın içine çekilmiş olan Prens Çiçyanof yerlerde sürüklenerek kaleye götürülür ve Heleni tarafından hançerlenerek öldürülür.

Hatime. Hikâyenin tamamını öğrenmiş bulunan ve Bakü taraflarındaki petrol madenleri hakkında memur olan Gilliom Sanc, Baba Kohen'i, Kalatosofzade'yi ve Prens Danyal'ı ziyaret ederek gezisi boyunca öğrendiklerini onlara da aktarır.

TEMALAR

Türk edebiyatında roman türünde yazılan ilk şarkiyatçı eser olarak bilinen "Gürcü Kızı Yahut İntikam", Ahmet Mithat'ın "İntikam" temasına milli değerler yüklediği romanıdır. Ahmet Mithat Efendi'nin anne memleketi olan Kafkasya'yı konu aldığı romanlarından biri olarak öne çıkan Gürcü Kızı Yahut İntikam romanında bahsi geçen tarihi süreç 19. yüzyılın ilk çeyreği olarak verilirken coğrafi olarak Güney Kafkasya konu edilir. Eser genelinde Kafkasların değerlerini koruma gerekliliği anlatılırken Kafkasya topraklarından sürgün edilen, göç etmek zorunda kalarak türlü zorluklarla baş etmek zorunda kalan bir kadının yıllar sonra intikamını alabilmesinin de hikâyesi aktarılır.

İntikam Eserlerinde ilahi adalete inandığını gösteren kurgular yapan Mithat Efendi, Gürcü Kızı adlı eserinde de bu durumu iyiden iyiye gösterir. Ancak intikam duygusu ile yaşamının, milli benlik ve onuru koruyabildiğine inanan yazar, hem Meryem'e yapılanlar hem de Heleni'nin yaşadıklarından sonra onlara zafere erişme imkânı verir. Heleni ancak annesinin intikamını aldıktan sonra huzura erer.

Kafkas Kültürü Kafkas toplumunun adetlerine olan bağlılığı ve içinde barındırdığı Alman toplumu kendine alıştırarak kadar güçlü olan Kafkaslar, birlik beraberliğine ek olarak verimli toprakları ve değerli madenleri ile öne çıkmaktadır. Gürcü kadınların cazibesi ve zarafeti Avrupa kadınlarından üstün tutulurken Kafkasların kendi içindeki birlik ve beraberliğe olan düşkünlükleri öne çıkarılır.

KARAKTER ANALİZİ

Monsieur Gilliom Sanc (Açık)

Karakter Romanda anlatıcı kişi olarak yer alan Gilliom Sanc, bir kumpanyada çalışmaktadır. Antropoloji ve etnografya ile ilgilenen Gilliom, görevi gereği Kafkaslara doğru bir seyahate çıkar. Yolculuğu esnasında duyduğu bir hikâyenin ayrıntılarını ve sonunu öğrenmek isteyen meraklı bir kişiliğe sahiptir. Hikâyenin bilinmeyenlerini öğrendiğinde, söz verdiği üzere dostlarının yanına dönerek öğrendiklerini onlarla da paylaşır. Hiç tanınmadığı bir ülkede meraklı bir şekilde gezinen Gilliom, insanlara sorular sorarken gayet saygılı ve nazik davranır. Bu esnada sorumluluk sahibi bir müfettiş olarak görevini yerine getirmeyi ihmal etmez.

Aktiviteler Seyahat eder. Antropoloji ve etnografya ile ilgilenir.

ÖRNEK ANILAR

Meraklı. Tigran'ın yıllar boyu sopa yemesinin nedenini çok merak eden Gilliom, yolculuğu boyunca bunun sebebinin araştırır: "Ah bana kalsaydı ben ziyafetten de, çalgıdan da, çağanadan da vaz geçerdim. Beni Tigran ile bir saatcik yalnız bırakmasını her şeye tercih eylerdim. Ne çare ki misafirliğim hasebiyle bu yoldaki arzularımı dermeyana iktidarım yoktur."

Saygılı. Prens Danyal'ın ihtiyar Tigran'a neden dayak attığını çok merak etmesiyle birlikte bunun nedenini öğrenirken oldukça saygılı davranmaya çalışır. Prens Danyal'ı kızdırmaktan ya da incitmekten çekinir: "Sabahleyin bir ihtiyar adamı sopa ile dövdünüz. Şüphe yok ki bir kabahati vardır da tedip eylediniz. Hatta ihtiyarlığına hürmeten vurduğunuz sopaları gayet yavaş vuruyor idiyse de ihtiyar ziyade feryat ve figanla haykırıyordu. Bununla beraber biz atlara binerken o ihtiyarın sizi selamlamasına gayet iltifat ve nevazış ile mukabele eylediniz. Bunda elbet bir hikmet vardır ki onu anlayamazsam merakımdan çatlayacağım."

Sorumluluk sahibi. Çalıştığı kumpanyanın verdiği görev üzerine Kafkaslara gelen Gilliom, burada çok ilgisini çeken bir hikâye ile karşılaşır. Lakin görevini icra etmesi gerektiğinden hikâyenin devamını dinleyemeden yola koyulur: "Vakıa her memleketin ahval-i mahalliyesini ve ahalisinin usul-i maişet ve

ahlak-ı milliyesini tasvir demek olan bu misillü vakıanın hikâyesinden pek ziyade mütelezziz ve müstefit olduğumu itiraf eyledim ise de benim buralara gelmekten maksadım şu yoldaki tahkikat üzerine mübteli olmayıp bir de Baku taraflarındaki petrol madenlerini tahkike memur olduğumdan şu seyahatimin masrafını ve bunlar beni Meryem Çiçiyano'nun ve ona tabi veya müteallik bulunanların tahkik-i hikayesi için buralara göndermeyip asıl petrol madenleri için gönderdiklerinden bu özürleri ihtiyar Tigran'a anlatıp ertesi sabaha kalan bakiyeyi atlarımıza bininceye kadar ikmal edebilecek bir surette ihtisar etmesini daha geceden kendisine rica eyledim.”

Dürüst. Gilliom'a çok ısınan misafirperver Prens Danyal, kendisinden muhakkak tekrar ziyarete gelmesini ister. Gilliom Sanc ise geçiştirmek amaçlı olumlu bir cevap vermek yerine dürüst bir şekilde cevap verir: “Eğer kendi ihtiyarına malik bir serbest adam olsaydım Huda hakkı için prens hazretlerinin bu teklifinin kabulünü cana minnet bilirdim. Lakin ben evvelce dahi bilmünasebe arzemiş olduğum veçhile bir ticaret kumpanyasının aylık, ücretli hizmetkârıyım. Prense karşı bir taahhüt altına girip de şayet kumpanya tarafından alacağım emirlere göre o taahhüdü ifa eyleyemeyecek olursam yalancı diye telakki edilirim ki bunu da gönlüm asla tecviz eyleyemez.”

Nazik. Aralarında bir dostluk kurulan Prens Danyal'a kendisinden bir anı kalması için çok sevdiği revolverini hediye eder: “Prens! Bunun ne maliyeti size takdime liyakat ispat eder ne de nedreti! Bir liyakatını görebilirim o da kendi memleketimin mamulatından olmasıdır. Sizde yadigârım kalmasını rica ederem.”

Prens Danyal (Açık)

Karakter Hristiyan bir Gürcü prensi olan Danyal Bey, 35-37 yaşlarında, uzun boylu ve iri yarı bir adamdır. Prens Gadilla'nın oğlu Danyal, gençliğinde babasına verdiği bir söz nedeniyle ölene kadar Tigran'ı sopaya çekmek zorundadır. Merhametli bir adam olan Danyal, Tigran'ın yaşlanması ve hastalanması sonucu bu sopaları vurmamak istemez fakat babasına verdiği sözü bozmayacak kadar da dürüst bir adamdır. Bu sebeple sopalarını çok hafif bir şekilde vurmaya devam eder. Herkes tarafından çok saygı gören otoriter ve mert bir adamdır. Özellikle misafirperverliği ile nam salmış olan Prens Danyal, Gilliom'u en güzel şekilde ağırlar ve onun için bir eğlence dahi düzenletir. Veda zamanı geldiğinde ise misafirinin güvenliğini sağlamak amacıyla birkaç adamını görevlendirecek kadar düşünceli biridir.

Aktiviteler Ata binerek ulaşımını sağlayan Prens Danyal düzenli olarak Tigran'ı sopaya çeker.

ÖRNEK ANILAR

Misafirperver. Bölgede misafirperverliği ile tanınan Prens Danyal, konukları Gilliom Sanc ve tercümanını büyük bir zevkle ağırlar. Onlar için yemekler ve eğlenceler dahi düzenletir: "Prens bugün azimetimize müsaade etmiyor. Akşam buraya habersizce gelmiş olduğumuz için bize layıkıyla ikram edemediğinden bahsediyor. Rica ediyor ki bu akşamı dahi kendi hanesinde müsafereyle geçirelim. Bize türlü türlü Gürcü yemekleri yaptıracağından maada Gürcü çalgısı dinletecek ve Gürcü rakı temaşa ettirecektir.”

Düşünceli. Veda zamanı geldiğinde kendisine hediye olarak revolverini vermek isteyen Gilliom Sanc'a yolculuk sırasında silahın ona lazım olabileceğini söyler ve kibar bir şekilde hediyesini geri çevirir. Gilliom'u kırmamak adına ise kendisinden bir hartuç alarak bu hediye için ömür boyu saklayacağını garantisini verir: “Yok gibi bir şeydir. Zira var olanları silah ıtlakına şayan olmayacak derecelerde ham şeylerdir. Şu tabancanın yalnız bir hartucunu bana yadigâr bırakırsanız kâfidir. Tabancanıza bedel onu gördükçe sizi tahattur ederek memnun olurum.”

Merhametli. Çocukluğundan itibaren babasının Tigran'a dayak atmasına şahit olan Prens Danyal, cesaretini toplayıp heybetli babasının karşısına çıkar ve Tigran'ın affedilmesini ister: “Evet efendim! Tigran'ın affını rica eyledim. Zira her akşam, her sabah babamın tecdid-i gazabla herifi bağırta bağırta dövmesine tahammül edemiyordum. Haseb'ü-sabave Tigran'ın her gün kabahat ettiği için dövüldüğü hakkındaki zannımın da sübiit-ı butlanı bu adam hakkında merhametin tezyidini mucip olmuştu.”

Dürüst. Babası Prens Gadilla'ya verdiği sözü tutmak için hayatı boyunca Tigran'ı sopaya çeker. Merhametli bir adam olan Prens Danyal, bu duruma son vermek istediğinde dahi aklına babasına verdiği söz gelir. Bu sözün çiğnemeyi doğru bulmaz ve farklı bir çözüm yolu arar: “Son nefesinde babama verdiğim yemini nasıl bozayım? Biz bu misillü mevaid-i mukaddeseyi yeminler ile temin etmemiş bile olsak ahdimizde vefaya yine mecburuz. Fakat bir hayli seneler Tigran'ı ben dahi dövüldükten sonra bir kere hasta düşmesi üzerine artık dün akşam ve bu sabah gördüğünüz veçhile

yalnız değneklerimi boş boşuna kaldırıp indirmek cihetini iltizam eyledim ki bu bir komedyadan ibaret ise de Tigran'ın ciddi bir dayak yiyormuşcasına feryat ve figanları hiç olmazsa tezellül suretiyle olsun müteveffa pederimin intikamını yerine getirdiğimden ben dahi müteselli ve müteşeffi olmuştayım.”

Prens Çiçyanof (Kapalı)

Karakter Uzun boylu, endamlı bir adam olan Prens Çiçyanof Gürcistan çar vekilidir. İktidara olan düşkünlüğü nedeniyle akrabası Prenses Meryem'e tuzak kurarak onu sürgün ettirmeye çalışır. Yetkilerini kötüye kullanmaya çekinmeyen Çiçyanof, Meryem'in sürgün edilmesi sırasında onunla daha önce musibeti bulunan General Lazaraf'ı görevlendirecek kadar hırslı bir adamdır. İktidarını sürdürmek adına Siranuş ile evlenmeye karar veren Çiçyanof, nişanlısının Hüseyinkulu Han tarafından kaçırılması üzerine Bakü valisine harp ilan eder. Asıl amacı Rus hükümetini gözüne girebilmek olan Çiçyanof, yaptığı kötülüklerin cezasını Prenses Heleni'nin hançeriyle öldürülerek öder.

Aktiviteler Rus hükümetinin gözüne girmek amacıyla sık sık planlar yapar.

ÖRNEK ANILAR

Tehditkâr. Prens Gadilla'yı tuzağa sürükleyen Çiçyanof, onu tutukladıktan sonra amacını itiraf etmesi için tehditler savurur: “Eğer bizce zaten malum bulunan teşebbüsünüzü bila-ketm ihbar eylerseniz salahiyetim sizi affa kadar varabilir. Bilakis siz inkârda ısrar edip de teşebbüsünüzü ben meydan-ı sübûta koyabilirsem bilmiş olunuz ki o zaman dahi salahiyetim kafanızı uçurtmaya kadar varabilecektir.”

Hırslı. Akrabası bulunan Prenses Meryem'i kendisinin otoritesinin önünde bir engel olarak gören Çiçyanof, iktidar düşkünlüğü sebebi ile onu her fırsatta kötüleyen hırslı bir adamdır: “Prenses Meryem'in Rusya hükümetine karşı hiç bir güne fikir ve emeli bulunmadığı halde Çiçyanof'un güya prenses taklidiyle bir tehlikeli şahıs imiş gibi bir ihtiyat-ı beyhude ile hanesini daima nezaret altında bulundurmaya ve mumaileyhayı ziyarete gitmek isteyenleri güya prensesle sıkı fıkıya münasebette bulunacak olurlar ise Rus hükümeti tarafından nazar-ı emniyet ve istihsanla görülmeyecekleri beyanıyla tehlide başlaması prensesi de bittabi bizar eylemeye başladı.”

İktidar düşkünlüğü. Her hareketinde Rus hükümetinin gözüne girme amacı olan Çiçyanof, Gürcü asıllı bir prens olduğu halde halkıyla konuşurken bile Rusça konuşur: “Kendisi Gürcü olduğu halde muamele-i resmiyye için huzuruna çıkan Gürcülere kendi lisanıyla hitap etmeyerek Rusça ve tercüman vasıtasıyla muhataba ve mücavebe eylemekte bulunduğunu düşünür iseniz bu zatın ne derecelerde Rus-perest olduğunu anlarsınız.”

Kurnaz. Ali Han ile ittifak kurmak isteyen Prens Çiçyanof, bunun için Siranuş ile evlenmeyi planlar ve en doğru zamanın gelmesini bekler: “İşte Prens Çiçyanofun Ejderhan'lı tacir Haykof'un kızı Siranuş ile izdivacı maddesinin meydana çıkması da şu yeni politikanın epeyce ilerletilerek Derbentli Ali Han'ın dostluğuna Çiçyanofça kanaat-ı kâmile hâsıl olmuş bulunduğu bir zamana tesadüf eylemişti. Daha doğrusu aranılır ise hükmedilmek lazım gelir ki düğünün bu zamana tesadüf ettirilmesi Prens Çiçyanof nezdinde bililtizam tertip olunmuştu.”

Prens Gadilla (Açık)

Karakter Peşav nahiyesinin prensi olan Gadilla, oldukça iri ve heybetli bir adamdır. Prenses Meryem'e karşı olan sadakati nedeniyle onu kurtarmaya giderken haince bir tuzağın içine düşer ve tutuklanır. Halk tarafından çok sevilen ve saygı gören Prens Gadilla, Rus hükümeti tarafından serbest bırakıldığında ilk iş olarak intikamını almaya koyulur. Kendisine tokat atan Tigran'ı yakalar ve sopa cezasına çarptırır. Gururundan ve kararlarından vazgeçmeyen Prens Gadilla ölüm döşeginde iken oğlu Danyal'a bu sopa cezasını devam ettirmesi için vasiyette dahi bulunur. Hakikatin er geç açığa çıkacağına ve ilahi adaletin daima yerini bulacağına güvenen inançlı bir adamdır.

Aktiviteler Ata binerek yolculuk yapar. Prenses Meryem'e sadakatle bağlı olan Prens Gadilla, ona yardım etmek için uğraşır. Kendisine tokat atma cüretinde bulunan Tigran'ı her gün sopaya çeker.

ÖRNEK ANILAR

Merhametsiz. Gururuna çok önem veren Prens Gadilla, ellerinin bağlı olduğu bir zamanı fırsat bilip kendisine tokat atan Tigran'ı cezalandırır. Kararından asla vazgeçmeyen ve merhamet etmeyen Gadilla, öldükten sonra bile bu cezanın sürdürülmesini sağlar: " İşte bu sözleri söylerken prensde

gereği gibi alayim-i hiddet nümayan olmaya başladı. Hemen emretti. Beni ayağa kaldırdılar. Bir adam başımdan tutarak kıcıımı prense çevirdiler. Prens kendi eliyle değnekleri vurmaya başladı. Yirmiye kadar acısına katlanarak tahammül eylemişim. Ondan sonra bayılıp yere düşmüşüm. Fakat asla merhamet etmeyip kırka kadar tamamlamış.”

Sadık. Çok sevgili dostu Prens Meryem’in her daim yanında olan sadık bir adamdır. Meryem’in yazdığı bir mektupla gözünü karartır ve onu kaçırma planı dahi yapar: “Bilhassa Prens Gadilla maiyet bölüğü kumandanlığıyla daha Ereklı Han nezdine azimet eylediği zaman oğlu Prens Georgiy ve gelini Prens Meryem ile hemen akrancasına akşam sabah birlikte yiyip içerek büyüdüklerinden Prens Gadilla'nın Prens Meryem'e sadakat ve muhabbeti hiçbir şeye makis olmadığı gibi biçare prensesin eyyam-ı felaketi demek olan şu ikamet-i hususiyyesi esnasında dert ortağı olmak derecesindeki hususiyet ve mahrumiyet de Prens Gadilla'ya intikal eylemişti.”

Güçlü. Prens Çiçiyanoğ'un tuzağına düşmesinin ardından yakalanan Gadilla öyle güçlü bir adamdır ki birçok asker onu zapt etmekte yetersiz kalır ve çareyi ellerini bağlamakta bulurlar: “Bu esnada Gadilla'nın nasıl kıvrandığını görseydiniz korkunuzdan ödünüz patlardı. Yanına yaklaşan adamlardan birkaçını birer yumrukta yere yuvarladı. Lakin dar yerde kalabalığa tamamıyla meram anlatamayarak yarım saat kadar mübarezedden sonra elleri bağlandı.”

İntikamcı. Kendisine yapılan kötülükleri asla unutmayan intikamcı bir adamdır: “Sen yine şükret. Senin hakkındaki ahdim yine ehvendir. Ve Kalatosof nankörünü elime geçirecek olursam onun işkencesi daha fena olacaktır. Açlık ile, ateş ile, dayak ile etlerini şerha şerha yarmak ile işkencelerin o kadar envainı görecektir ki senin haline gıpta eyleyecektir.”

Prens Meryem (Açık)

Karakter Gürcistan'ın eski çarının karısı olan Meryem, sadık sandığı adamı Kalatosof ve akrabası Çiçiyanoğ tarafından ihanete uğraması üzerine hakkında sürgün kararı çıkar. Bunun için evine gelen ve kendisinin yatak odasına giren hatta gaddarca bir muamele ile ayağından tutarak sürüklemeye çalışan General Lazaraf'ı hançerleyerek öldürecek kadar gözü kara ve namuslu bir kadındır. Yedi çocuğu ile birlikte Kazan'a yerleşmeye karar veren Meryem, içine kapanır ve kendisini ibadete verir. İnançlı ve intikamcı bir karaktere sahip olan Meryem, çocuklarını da intikam bilinci ile yetiştirmektedir. En büyük kızı Prens Heleni'nin intikam almak için evden ayrılmasıyla kızından haber alamaz ve kederinden vefat eder.

Aktiviteler Başına gelen kötü olayların ardından kendisini ibadete veren Meryem, her fırsatta kiliseye giderek dua eder.

ÖRNEK ANILAR

Namuslu. Kendisine göz koymuş olan General Lazaraf'a yüz vermeyen Meryem bu güçlü adamın dişlerini dahi kırar: “Rivayete göre Prens Meryem generalin temellukat-ı âşıkane hadd-i marufu tecavüz etmesi üzerine ne yaman hatada bulunduğunu şifahen anlatıp de generalin bir türlü anlamak istememesi üzerine çenesi budur diye yapıştırmış olduğu yumruk generalin ön dişlerini dökmüş imiş.”

Dindar. Ailesinin intikamını alabilmesi için kızı Heleni'nin gitmesine müsaade eden Prens Meryem, bu uğurda söylediği minik bir yalan için bile oldukça pişman olur ve dualar eder: “Ya Rab! Bugün valinin yanında üç çeyrek bir saat zarfında söylediğim kadar yalan insanın bir ömür müddet zarfında irtikabiyle kendisini azab-ı ebediye duçar ettirmesine kâfidir. Zavallı kızcağızım Heleni'ye ettiğim iftiralar kendisinden istihlal etmedikçe cezası affolunamayacak kadar müthiş şeyler olduğunu muterifim. Fakat sana malumdur ey Kerim ki bu iftiraları, bu yalanları ne derecelerde haklı bir gayret-i intikam ile irtikap eylemiştir. Mazuriyetime merhameten günahımı affet Allahım!”

Sabırlı. Kızının evden uzaklaşması üzerine ondan haber alamayan ve merakta kalan Meryem, ne olursa olsun sabırlı davranarak kızından haber bekler. Böylece Heleni'nin planlarını güvence altına alır: “Birkaç defa hatırına geldi ki Tiflis'e Peşav reisi Prens Gadilla'ya bir mektup yazarak kendisine göndermiş bulunduğu cariye'nin ahvalinden sual eylesin. Ancak bu mektubun Tiflis'e vürudu tamam Gadilla ile Heleni'nin bir iş tertip ederek mevki-i icraya koyacakları zamana tesadüf eder de bir de ayyar eline geçirir ise o zaman husule takarrüp eyleyen işi kendisi bozmuş olacağını hesap eyleyerek sabır ve sükûtu vacip görmüştür.”

Kalatosof (Kapalı)

Karakter Kral Georgiy'in en sadık adamı gibi görünen Kalatosof, kralın ölümünün ardından Prenses Meryem'in yanında yer alır. Prens Çiçiyano'f'a casusluk yapmasının arkasında çıkarıcı ve paragöz oluşu yer almaktadır. Yıllardır ekmeğini yediği Prenses Meryem'e ihanet edecek kadar hain ve ikiyüzlü biri olan Kalatosof, Meryem'in sürgün edilmesine neden olur. Rus hükümeti tarafından Çiçiyano'f ile çalışmasının yasaklanması ile birlikte büyük bir sefalet'e düşer. Çalışmayı sevmeyen, kibirli Kalatosof zengin bir Rus kadınına kendisini prens olarak tanıtır ve onu evliliğe ikna eder. Eşinin ölümünün ardından ondan kalan mirası da büyük bir savurganlıkla tüketir. Oğluna sahip çıkmayacak kadar sorumsuz bir adam olan Kalatosof yaptığı kötülüklerin ve söylediği yalanların cezasını yanarak öder.

Aktivitelere Tutumsuz bir adam olan Kalatosof, para kazanmak için esir tüccarlığı yapmak durumunda kalır. Tembel bir adamdır.

ÖRNEK ANILAR

Kurnaz. Aslında Prens Çiçiyano'f'un tarafında olan ve efendisi Prenses Meryem'i tuzağa çekmeye çalışan Kalatosof, hanımının mirasından mahrum kalmamak adına tarafını belli etmez: "Meryem'in kocası Gürcistan kralı bulunduğu zaman onun nüfuzu sayesinde atıp tutmaya alışan Kalatosof hanımının felaket gününde yanında ayrılmamış ise bu hal sadakat-i mahsusası eseri sayılmamalıdır. Belki Ruslar tarafından bir ümidi bulunmadığı ve olmayacağı için Prenses Meryem'den ayrılmamıştır."

Paragöz. Meryem'in sürgün edilmesi ile birlikte çıkan kargaşada hanımının mücevherlerini çalmaya çalışır lakin buna müsaade edilmez: "Zira perenses Ejderhan taraflarına sürülüp de bütün zikıymet eşyası Kalatosofun eline geçmiş olduğu halde bile Petersburg'dan tahkik memurları vürud eylediği zaman Tiflis kibarı bu sirkat-ı müdhişeyi heyet-i tahkikiyyeye silret-i mahsusada ihbarla Kalatosof taht-ı işkenceye alınmış ve inkâr edebildiği pek cüz'i miktarından maada eşya-yı mağsubeyi iadeye mecbur olmuş."

Sahtekâr. Sefalet'e düşmesi ile birlikte zengin bir Rus kadınına kendisini prens olarak tanıtan Kalatosof, gerçeklerin ortaya çıkmaması için insanlara para teklif eder: "Besbelli daha Volhini eyaletinde Kalatosofun Gürcistan prenslerinden olmadığı ve Gürcistan'da o namı haiz prens bulunmadığı iddia edilmesine mebni merkum isbat-ı asalet için zevcesiyle beraber Tifüs'e gelmiş ve bazı dağlı Gürcüleri hediyelerle paralarla kandırarak kendisi onların beyi olmak üzere zevcesine tanıttirmalarını teklif eylemiş ise de dağlıları böyle bir sahtekârlığa irza edemeyince foyası meydana vurarak zevcesi tarafından tart olunmuş."

Kibirli. Fakirlikle boğuşurken insanlardan hizmet bekleyen Kalatosof, halkın ona çalış ve kazan demesi üzerine bu teklifi reddeder. Kendisinin daha az emek ile çok daha iyi şartlarda yaşaması gerektiğini düşünür: "Hizmetimi kabul etmezseniz etmeyiveriniz. Zaten ben de ömrümün sonuna kadar bahçıvanlık edecek değildim ya. Burada ziraat, ameliyat şakası içinde vücut yıpratacağıma gider akıl ve iz' anım, dirayet ve fetanetim sayesinde yine evvelki gibi kibarane bir bahtiyarlık ararım."